

ตำราเรียนประกอบรายวิชา

เทคนิคการปฏิบัติทรมอบนชั้นกลาง

MUS2309 ทักษะดนตรี 3 กลุ่มเรียน 003 (ทรมอบน)

สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 ต่อยอดจากรายวิชาทักษะดนตรี 1

ดร.ทัศนัย เพ็ญสิทธิ์

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปีการศึกษา 2568

คำนำ

ตำราเล่มนี้เรียบเรียงขึ้นเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอนรายวิชา MUS2309 ทักษะดนตรี 3 กลุ่มเรียน 003 (ทอมโบน)

สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 โดยเป็นการต่อยอดจากทักษะพื้นฐานที่ได้ฝึกฝนมาแล้วในรายวิชาทักษะดนตรี 1

เนื้อหาในตำราเล่มนี้มุ่งเน้นเทคนิคเฉพาะทางขั้นสูงของเครื่องทอมโบนที่ไม่มีในเครื่องเป่าลมทองเหลืองระบบลิ้นสูบ ได้แก่

เทคนิคสไลด์ขั้นสูงและตำแหน่งทางเลือก การเล่นเลกาโตแท้ การใช้คันโยกเสียง F การอ่านกุญแจเทเนอร์

ตลอดจนการพัฒนาด้านการตีความทางดนตรีและการเตรียมความพร้อมสู่การแสดงในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 13 บท แต่ละบทประกอบด้วยวัตถุประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหาสาระ แบบฝึกหัดปฏิบัติ บทสรุป และคำถามท้ายบท

เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ทบทวนและฝึกฝนด้วยตนเองนอกเวลาเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าตำราเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะทอมโบนของผู้เรียนสู่ระดับที่สูงขึ้น

และเป็นรากฐานสำคัญสำหรับการศึกษาดนตรีในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นต่อไป

ดร.ทัศนัย เพ็ญสิทธิ์

สารบัญ

คำนำ.....	2
สารบัญ.....	3
บทที่ 1 การทบทวนและยกระดับพื้นฐานสู่ระดับชั้นปีที่ 2	6
1.1 ภาพรวมรายวิชาและความเชื่อมโยงจากทักษะดนตรี 1	6
1.2 การประเมินระดับทักษะเบื้องต้น (Self-Diagnostic).....	6
1.3 การวางแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล	6
1.4 การอบอุ่นร่างกายที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักทอมโบนระดับกลาง.....	6
บทที่ 2 เทคนิคสไลด์ขั้นสูงและตำแหน่งทางเลือก (Alternate Positions).....	8
2.1 ทบทวนตำแหน่งสไลด์ 7 ตำแหน่งหลัก	8
2.2 หลักการของตำแหน่งทางเลือก (Alternate Positions)	8
2.3 ตำแหน่งทางเลือกที่พบบ่อยในบทเพลงระดับกลาง	8
2.4 การเลือกตำแหน่งสไลด์ตามบริบทดนตรี	8
บทที่ 3 เลกาโตแท้นทอมโบน (Legato Tonguing และ Natural Slur).....	10
3.1 ความท้าทายเฉพาะของทอมโบนในการเล่นเลกาโต	10
3.2 Natural Slur	10
3.3 Legato Tonguing	10
3.4 การประสานจังหวะระหว่างสไลด์และลิ้น	10
บทที่ 4 คันโยกเสียง F (F-Attachment) เบื้องต้น	12
4.1 โครงสร้างและหลักการทำงานของคันโยกเสียง F	12
4.2 ตำแหน่งสไลด์เพิ่มเติมเมื่อใช้คันโยกเสียง F	12
4.3 การใช้คันโยกเสียง F เพื่อขยายช่วงเสียงต่ำและลดระยะการเคลื่อนสไลด์	12
4.4 ข้อควรระวังในการฝึกใช้คันโยกเสียง F	12
บทที่ 5 บันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ครบทุกกุญแจเสียง	14
5.1 โครงสร้างบันไดเสียงไมเนอร์ 3 รูปแบบ	14
5.2 การฝึกบันไดเสียงเมเจอร์ครบ 12 กุญแจเสียง	14
5.3 วงจรคู่มือและคู่มือในการวางแผนฝึกซ้อม	14
บทที่ 6 อาร์เพจจิโอและคอร์ดหัก (Arpeggios).....	16
6.1 โครงสร้างอาร์เพจจิโอเมเจอร์ ไมเนอร์ และเซเวนต์คอร์ด	16
6.2 การฝึกอาร์เพจจิโอครอบคลุมช่วงเสียงกว้างขึ้น	16

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาร์เพจจิโอกับทำนองในบทเพลงจริง.....	16
บทที่ 7 การอ่านโน้ตกุญแจเทเนอร์เบื่องต้น (Tenor Clef).....	18
7.1 ความสำคัญของกุญแจเทเนอร์สำหรับทอมโบน.....	18
7.2 หลักการอ่านกุญแจเทเนอร์เปรียบเทียบกับกุญแจฟา.....	18
บทที่ 8 เทคนิคการเป่าลิ้นชั้นสูง (Multiple Tonguing เบื่องต้น).....	20
8.1 ข้อจำกัดของ Single Tonguing ในบทเพลงความเร็วสูง.....	20
8.2 หลักการ Double Tonguing เบื่องต้น.....	20
บทที่ 9 การพัฒนาช่วงเสียงและความทนทาน (Range และ Endurance).....	22
9.1 หลักการพัฒนความทนทานอย่างเป็นระบบ.....	22
9.2 แบบฝึกหัดขยายช่วงเสียงสูงขึ้นสำหรับระดับชั้นปีที่ 2.....	22
9.3 การจัดตารางฝึกซ้อมเพื่อป้องกันความล้าของกล้ามเนื้อ.....	22
บทที่ 10 การใช้ Vibrato และการตีความทางดนตรี.....	24
10.1 ประเภทของ Vibrato บนทอมโบน.....	24
10.2 หลักการฝึก Slide Vibrato.....	24
10.3 การใช้ Vibrato อย่างเหมาะสมตามสไตล์ดนตรี.....	24
10.4 หลักการตีความทางดนตรีเบื่องต้น.....	24
บทที่ 11 Bordogni/Rochut Vocalises และการฝึก Musicality.....	26
11.1 ความสำคัญของ Vocalise ในการฝึกดนตรี.....	26
11.2 การฝึก Rochut/Bordogni เพื่อพัฒนาความไพเราะของทำนอง.....	26
11.3 การฝึกร้องทำนองก่อนเป่าเพื่อพัฒนาการตีความ.....	26
บทที่ 12 บทเพลงเดี่ยวระดับกลางและการเตรียมการแสดง.....	28
12.1 หลักเกณฑ์การเลือกบทเพลงเดี่ยวระดับกลาง.....	28
12.2 การวิเคราะห์บทเพลงเชิงลึก.....	28
12.3 เทคนิคการเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดงต่อสาธารณะ.....	28
บทที่ 13 การอ่านโน้ตดับพลันและการซ้อมร่วมกับเครื่องประกอบ.....	30
13.1 หลักการและกลยุทธ์การอ่านโน้ตดับพลัน.....	30
13.2 การซ้อมร่วมกับเปียโนประกอบ.....	30
13.3 มารยาทการแสดงร่วมกับนักเปียโนประกอบ.....	30
ภาคผนวก การเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบปฏิบัติ MUS2309.....	32
ก.1 ภาพรวมการสอบปฏิบัติ.....	32
ก.2 เกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติโดยสังเขป.....	32

ก.3 แนวทางการเตรียมตัวก่อนสอบ.....	32
บรรณานุกรม	33

บทที่ 1 การทบทวนและยกระดับพื้นฐานสู่ระดับชั้นปีที่ 2

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. อธิบายความเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาวิชาทักษะดนตรี 1 กับทักษะดนตรี 3
2. ประเมินระดับทักษะปัจจุบันของตนเองอย่างเป็นระบบ
3. จัดทำแผนพัฒนาตนเองรายบุคคลสำหรับภาคการศึกษา
4. ปฏิบัติการอบอุ่นร่างกาย (warm-up) ที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักทรมโบนระดับกลาง

1.1 ภาพรวมรายวิชาและความเชื่อมโยงจากทักษะดนตรี 1

รายวิชา MUS2309 ทักษะดนตรี 3 กลุ่มเรียน 003 (ทรมโบน)

เป็นการต่อยอดจากทักษะพื้นฐานที่ผู้เรียนได้ฝึกฝนมาแล้วในรายวิชาทักษะดนตรี 1 อันได้แก่ การหายใจ การจัดริมฝีปาก คุณภาพเสียง บันไดเสียงเมเจอร์เบื้องต้น และเทคนิคการเป่าลิ้นเบื้องต้น ในระดับชั้นปีที่ 2 นี้

ผู้เรียนจะได้พัฒนาทักษะเฉพาะทางของเครื่องทรมโบนในระดับที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งด้านเทคนิคการเคลื่อนสไลด์ขั้นสูง

การอ่านโน้ตทุญแจเพเนอร์ การใช้คันโยกเสียง F การตีความทางดนตรี

ตลอดจนการเตรียมความพร้อมสู่การแสดงเดี่ยวในระดับที่ซับซ้อนมากขึ้น

1.2 การประเมินระดับทักษะเบื้องต้น (Self-Diagnostic)

ก่อนเริ่มเนื้อหาใหม่ ผู้เรียนควรประเมินสถานะทักษะปัจจุบันของตนเองอย่างตรงไปตรงมาในสี่ด้านหลัก ได้แก่

คุณภาพเสียงและความสม่ำเสมอของ Long Tone ความแม่นยำของบันไดเสียงเมเจอร์ที่เคยฝึกมา ช่วงเสียงสูงสุด-

ต่ำสุดที่สามารถเป่าได้อย่างมีคุณภาพ และความชัดเจนของการเป่าลิ้น

การประเมินนี้จะเป็นข้อมูลตั้งต้นสำหรับการวางแผนพัฒนาตนเองตลอดภาคการศึกษา

1.3 การวางแผนพัฒนาตนเองรายบุคคล

ผู้เรียนควรจัดทำสมุดบันทึกการฝึกซ้อม (practice log) โดยระบุเป้าหมายรายสัปดาห์ ระยะเวลาการฝึกซ้อม

และข้อสังเกตหลังการฝึกแต่ละครั้ง

การมีแผนที่ชัดเจนจะช่วยให้การฝึกซ้อมมีทิศทางและสามารถวัดผลพัฒนาการได้อย่างเป็นรูปธรรมมากกว่าการฝึกซ้อมแบบไร้เป้าหมาย

1.4 การอบอุ่นร่างกายที่มีประสิทธิภาพสำหรับนักทรมโบนระดับกลาง

การอบอุ่นร่างกาย (warm-up) ในระดับชั้นปีที่ 2 ควรมีความครอบคลุมมากกว่าระดับเริ่มต้น โดยประกอบด้วยลำดับขั้นตอน คือ

การหายใจและยืดกล้ามเนื้อทั่วไป การบ้วนซิมฝีปากเปล่า Long Tone ในช่วงเสียงกลาง Lip Slur ไล่ระดับความกว้างจากแคบไปกว้าง

บันไดเสียงและอาร์เพจจิโอสัน ๆ และการฝึกเป่าลิ้นเบา ๆ ก่อนเข้าสู่เนื้อหาบทเพลงหรือแบบฝึกหัดหลักของวัน

กระบวนการอบอุ่นร่างกายที่ครบถ้วนนี้ควรใช้เวลาประมาณ 10-15 นาทีก่อนเริ่มฝึกซ้อมทุกครั้ง

สรุปท้ายบท

การเริ่มต้นภาคการศึกษาด้วยการประเมินตนเองอย่างซื่อตรงและการวางแผนพัฒนาที่ชัดเจน

จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดทักษะพื้นฐานไปสู่ระดับที่สูงขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดภาคการศึกษานี้

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. จัดทำแบบประเมินทักษะตนเองในสี่ด้านตามที่กล่าวในบทนี้ พร้อมให้คะแนนตนเอง 1-5 ในแต่ละด้าน
2. เขียนแผนพัฒนาตนเองรายสัปดาห์สำหรับ 4 สัปดาห์แรกของภาคการศึกษา
3. ฝึกปฏิบัติลำดับการอบอุ่นร่างกายที่แนะนำในบทนี้ และบันทึกระยะเวลาที่ใช้จริง

บทที่ 2 เทคนิคสไลด์ขั้นสูงและตำแหน่งทางเลือก (Alternate Positions)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. ทบทวนตำแหน่งสไลด์หลักทั้ง 7 ตำแหน่งอย่างแม่นยำ
2. อธิบายหลักการและเหตุผลของการใช้ตำแหน่งสไลด์ทางเลือก
3. ระบุตำแหน่งทางเลือกที่พบบ่อยในบทเพลงระดับกลาง
4. ปฏิบัติเลือกใช้ตำแหน่งสไลด์ที่เหมาะสมตามบริบทของทำนองดนตรี

2.1 ทบทวนตำแหน่งสไลด์ 7 ตำแหน่งหลัก

ทอมโบนใช้ระบบสไลด์ 7 ตำแหน่งในการเปลี่ยนความยาวท่อลม โดยตำแหน่งที่ 1 คือตำแหน่งสไลด์หุบสนิท และตำแหน่งที่ 7 คือตำแหน่งสไลด์ยืดออกไกลที่สุด แต่ละตำแหน่งมีระยะห่างจากกันประมาณครึ่งเสียง ผู้เรียนในระดับชั้นปีที่ 2 ควรมีความแม่นยำในตำแหน่งสไลด์ทั้ง 7 ตำแหน่งโดยไม่ต้องอาศัยการมองหรือคาดคะเนระยะทาง แต่อาศัยความรู้สึกของกล้ามเนื้อแขน (muscle memory) และการฟังตรวจสอบระดับเสียงควบคู่กัน

2.2 หลักการของตำแหน่งทางเลือก (Alternate Positions)

เนื่องจากลำดับฮาร์โมนิก (harmonic series) ในแต่ละตำแหน่งสไลด์มีเสียงซ้อนทับกันบางส่วน จึงทำให้บางระดับเสียงสามารถไปได้จากสไลด์มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง ตัวอย่างเช่น เสียง F เหนือกุญแจฟาสามารถไปได้ทั้งในตำแหน่งที่ 1 และตำแหน่งที่ 4 การเลือกใช้ตำแหน่งทางเลือกมีเหตุผลสำคัญ ได้แก่ การลดระยะทางการเคลื่อนไหวของสไลด์ในวาล์วลิ้นดรีที่มีการเปลี่ยนเสียงรวดเร็ว และการเลือกใช้ตำแหน่งที่เอื้อต่อการเล่นเลกาโตที่ราบรื่นกว่า

2.3 ตำแหน่งทางเลือกที่พบบ่อยในบทเพลงระดับกลาง

ตัวอย่างตำแหน่งทางเลือกที่นักเรียนทอมโบนระดับกลางควรรู้จักและฝึกฝน มีดังนี้

- เสียง F (เหนือกุญแจฟา): ตำแหน่งหลักคือตำแหน่งที่ 1 ตำแหน่งทางเลือกคือตำแหน่งที่ 4
- เสียง B (เหนือกุญแจฟา): ตำแหน่งหลักคือตำแหน่งที่ 2 ตำแหน่งทางเลือกคือตำแหน่งที่ 5
- เสียง E (เหนือกุญแจฟา): ตำแหน่งหลักคือตำแหน่งที่ 3 ตำแหน่งทางเลือกคือตำแหน่งที่ 6
- เสียง B-flat (เหนือกุญแจฟาหนึ่งช่วง): ตำแหน่งหลักคือตำแหน่งที่ 1 ตำแหน่งทางเลือกคือตำแหน่งที่ 4 (ในช่วงเสียงสูง)

2.4 การเลือกตำแหน่งสไลด์ตามบริบทดนตรี

หลักการสำคัญในการเลือกตำแหน่งสไลด์คือการวิเคราะห์โน้ตก่อนหน้าและโน้ตถัดไปในวาล์นตรี

เพื่อเลือกตำแหน่งที่ทำให้การเคลื่อนไหวของสไลด์ราบรื่นและประหยัดระยะทางที่สุด โดยเฉพาะในวาล์ที่มีการเล่นเลกาโตหรือจังหวะเร็ว

ผู้เรียนควรฝึกวิเคราะห์และทำเครื่องหมายตำแหน่งสไลด์ทางเลือกบนโน้ตเพลงล่วงหน้าก่อนฝึกซ้อมจริง

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

1. ฝึกไล่เสียง F จากตำแหน่งที่ 1 สลับกับตำแหน่งที่ 4 พร้อมเครื่องจูนเนอร์ตรวจสอบความแม่นยำของทั้งสองตำแหน่ง
2. ฝึกแบบฝึกหัดทำนองสั้นที่ออกแบบให้ต้องเลือกใช้ตำแหน่งทางเลือกเพื่อลดระยะการเคลื่อนสไลด์
3. วิเคราะห์และทำเครื่องหมายตำแหน่งสไลด์ทางเลือกบนบทเพลงที่กำลังฝึกซ้อมอยู่ในปัจจุบัน

สรุปท้ายบท

ความแม่นยำในตำแหน่งสไลด์หลักและความเข้าใจในหลักการเลือกใช้ตำแหน่งทางเลือก เป็นทักษะเฉพาะทางที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของนักทรมอบน ซึ่งแตกต่างจากเครื่องเป่าลมทองเหลืองระบบลิ้นสูงโดยสิ้นเชิง ผู้เรียนควรฝึกฝนจนสามารถตัดสินใจเลือกตำแหน่งได้อย่างเป็นธรรมชาติระหว่างการเล่นจริง

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ทดสอบความแม่นยำของตำแหน่งสไลด์ทั้ง 7 ตำแหน่งโดยไม่มองสไลด์ พร้อมเครื่องจูนเนอร์ตรวจสอบ
2. อธิบายเหตุผลการใช้ตำแหน่งทางเลือกในบทเพลงที่ผู้สอนกำหนดมาอย่างน้อย 3 จุด
3. ฝึกวาล์นตรีที่มีการเปลี่ยนเสียงรวดเร็วโดยใช้ตำแหน่งทางเลือกเพื่อลดระยะการเคลื่อนสไลด์

บทที่ 3 เลกาโตแท้นทอมโบน (Legato Tonguing และ Natural Slur)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายความท้าทายเฉพาะของทอมโบนในการเล่นเลกาโต
- ปฏิบัติ Natural Slur ระหว่างเสียงในลำดับฮาร์โมนิกเดียวกันได้อย่างราบรื่น
- ปฏิบัติ Legato Tonguing เพื่อเชื่อมเสียงข้ามตำแหน่งสไลด์โดยไม่เกิดเสียง glissando
- แก้ไขปัญหาเสียงเลื่อน (slide noise) ที่ไม่ต้องการขณะเปลี่ยนตำแหน่ง

3.1 ความท้าทายเฉพาะของทอมโบนในการเล่นเลกาโต

ทอมโบนแตกต่างจากเครื่องเป่าลมทองเหลืองระบบลิ้นสูบตรงที่การเปลี่ยนตำแหน่งสไลด์เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง (continuous motion)

มิใช่การกดปุ่มที่เปลี่ยนความยาวท่อลมในทันที ด้วยเหตุนี้ การเล่นเลกาโต (การเชื่อมโน้ตให้ราบรื่นไร้รอยต่อ)

บนทอมโบนจึงมีความเสี่ยงที่จะเกิดเสียง glissando หรือเสียงเลื่อนที่ไม่พึงประสงค์ระหว่างการเปลี่ยนตำแหน่ง

หากผู้เล่นไม่ใช้เทคนิคที่ถูกต้อง

3.2 Natural Slur

Natural Slur คือการเชื่อมเสียงระหว่างสองโน้ตที่อยู่ในลำดับฮาร์โมนิกเดียวกันโดยไม่ต้องเปลี่ยนตำแหน่งสไลด์

อาศัยเพียงการเปลี่ยนความตึงของริมฝีปากและความเร็วลมเท่านั้น (คล้ายกับ lip slur ของเครื่องระบบลิ้นสูบ)

เทคนิคนี้ให้เสียงเชื่อมที่ราบรื่นที่สุดเนื่องจากไม่มีการเคลื่อนไหวของสไลด์เข้ามาเกี่ยวข้อง ผู้เรียนควรฝึกฝน Natural Slur

ในทุกตำแหน่งสไลด์อย่างสม่ำเสมอ

3.3 Legato Tonguing

เมื่อโน้ตสองตัวที่ต้องการเชื่อมกันอยู่คนละตำแหน่งสไลด์ ผู้เล่นจำเป็นต้องใช้เทคนิค legato tonguing

ซึ่งคือการแตะลิ้นเบาที่สุดเท่าที่จะทำได้ในจังหวะเดียวกับที่สไลด์เคลื่อนผ่านตำแหน่งใหม่ โดยใช้พยัญชนะที่นุ่มนวล เช่น "ลู" (lu) หรือ "ดู"

(du) แทนที่จะใช้ "ทู่" (tu) ที่คมชัดเกินไป การแตะลิ้นเบา ๆ นี้ทำหน้าที่ตัดเสียง glissando ที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการเคลื่อนสไลด์

โดยที่ผู้ฟังแทบไม่ได้ยินการเป่าลิ้นเลย

3.4 การประสานจังหวะระหว่างสไลด์และลิ้น

หัวใจสำคัญของ legato tonguing ที่มีคุณภาพคือ จังหวะเวลาที่แม่นยำระหว่างการเคลื่อนสไลด์และการแตะลิ้น

ลิ้นต้องแตะในช่วงเวลาที่สไลด์กำลังเคลื่อนที่ผ่าน มิใช่ก่อนหรือหลังจากที่สไลด์หยุดนิ่งแล้ว หากจังหวะเวลาไม่ตรงกัน จะยังคงได้ยินเสียง

glissando หลงเหลืออยู่ ผู้เรียนควรฝึกซ้ำ ๆ และค่อย ๆ เพิ่มความเร็วเพื่อพัฒนาความแม่นยำของการประสานงานนี้

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

1. ฟีก Natural Slur ในทุกตำแหน่งสไลด์ โไล่จากช่วงห่าง 2 ฮาร์โมนิกไปจนถึง 4 ฮาร์โมนิก
2. ฟีกวลีเลกาโตที่ต้องเปลี่ยนตำแหน่งสไลด์ โดยใช้พยัญชนะ "ดู" เบาที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ฟีกความเร็วช้า ๆ ในการประสานจังหวะสไลด์กับการแตะลิ้น แล้วค่อย ๆ เพิ่มความเร็วทีละขั้น
4. บันทึกเสียงการเล่นเลกาโตของตนเองและฟังตรวจสอบว่ายังมีเสียง glissando หลงเหลืออยู่หรือไม่

สรุปท้ายบท

การเล่นเลกาโตที่ราบรื่นไร้เสียง glissando เป็นทักษะเฉพาะทางที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของนักทอมโบน

ซึ่งต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอในการประสานงานระหว่างสไลด์ ลิ้น และริมฝีปาก

ผู้เรียนที่เชี่ยวชาญเทคนิคนี้จะสามารถเล่นทำนองที่ไพเราะและมีความต่อเนื่องเทียบเท่าเครื่องดนตรีประเภทอื่นได้

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ปฏิบัติ Natural Slur หน้าชั้นเรียนในตำแหน่งสไลด์ที่ผู้สอนกำหนด
2. ฟีกวลีเลกาโตที่ผู้สอนเตรียมให้ และบันทึกเสียงเปรียบเทียบก่อน-หลังการฝึกฝน 1 สัปดาห์
3. อธิบายความแตกต่างระหว่าง Natural Slur และ Legato Tonguing พร้อมยกตัวอย่างสถานการณ์ที่ใช้เทคนิคแต่ละแบบ

บทที่ 4 คั่นโยกเสียง F (F-Attachment) เบื้องต้น

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. อธิบายโครงสร้างและหลักการทำงานของคั่นโยกเสียง F
2. ระบุตำแหน่งสไลด์เพิ่มเติมเมื่อใช้งานคั่นโยกเสียง F
3. ปฏิบัติการใช้คั่นโยกเสียง F เพื่อขยายช่วงเสียงต่ำและลดระยะการเคลื่อนสไลด์
4. ปฏิบัติแบบฝึกหัดเบื้องต้นสำหรับคั่นโยกเสียง F

4.1 โครงสร้างและหลักการทำงานของคั่นโยกเสียง F

ทรมโบนเทนเนอร์ระดับกลางถึงระดับสูงมักติดตั้งคั่นโยกเสียง F (F-attachment หรือ trigger)

ซึ่งเป็นท่อลมเพิ่มเติมที่ควบคุมด้วยคั่นโยกที่นิ้วหัวแม่มือ เมื่อกดคั่นโยก ท่อลมจะถูกเปลี่ยนเส้นทางผ่านท่อวงเพิ่มเติม

ทำให้ความยาวท่อลมทั้งหมดยาวขึ้นและระดับเสียงพื้นฐานลดลงเป็นระยะเสียงคู่สี่ (จาก B-flat เป็น F)

คั่นโยกนี้มีประโยชน์สำคัญสองประการ คือ การเข้าถึงเสียงต่ำที่อยู่นอกช่วงเสียงปกติของทรมโบนเทนเนอร์

และการสร้างตำแหน่งสไลด์ทางเลือกเพื่อลดระยะการเคลื่อนไหว

4.2 ตำแหน่งสไลด์เพิ่มเติมเมื่อใช้คั่นโยกเสียง F

เมื่อกดคั่นโยกเสียง F ตำแหน่งสไลด์ทั้ง 7 ตำแหน่งจะให้ระดับเสียงที่แตกต่างจากตำแหน่งปกติ โดยเสียงจะต่ำลงเป็นระยะคู่สี่ในทุกตำแหน่ง

ผู้เรียนจำเป็นต้องท่องจำและฝึกฝนตำแหน่งสไลด์ในระบบ F แยกต่างหากจากระบบปกติ (B-flat)

เนื่องจากระยะห่างระหว่างตำแหน่งในระบบ F จะสั้นกว่าระบบปกติเล็กน้อย

4.3 การใช้คั่นโยกเสียง F เพื่อขยายช่วงเสียงต่ำและลดระยะการเคลื่อนสไลด์

ประโยชน์หลักของคั่นโยกเสียง F คือการเข้าถึงเสียงในช่วงต่ำกว่า E ที่อยู่เหนือกุญแจฟาโดยไม่ต้องยืดสไลด์ไปยังตำแหน่งที่ 6 หรือ 7

ซึ่งอยู่ไกลจากตัวผู้เล่นมากและเคลื่อนไหวได้ยากในจังหวะเร็ว

นอกจากนี้ยังสามารถใช้แทนตำแหน่งไกลบางตำแหน่งในระบบปกติเพื่อความสะดวกในการเล่นวลีที่รวดเร็ว

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

1. ฝึกไล่เสียงในระบบ F จากตำแหน่งที่ 1 ถึง 6 พร้อมเครื่องจูนเนอร์ตรวจสอบความแม่นยำ
2. ฝึกเปรียบเทียบเสียงเดียวกันที่เป่าได้ทั้งจากระบบปกติในตำแหน่งไกล และระบบ F ในตำแหน่งใกล้
3. ฝึกวลีสตินทรี่ที่มีเสียงต่ำนอกช่วงปกติของทรมโบนเทนเนอร์โดยใช้คั่นโยกเสียง F

4.4 ข้อควรระวังในการฝึกใช้คั่นโยกเสียง F

ผู้เรียนที่เพิ่งเริ่มใช้คันโยกเสียง F ควรฝึกฝนอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยเริ่มจากการท่งจำตำแหน่งสไลด์ในระบบ F ให้แม่นยำก่อน แล้วจึงฝึกสลับใช้งานระหว่างระบบปกติและระบบ F ในบทเพลงจริง

ข้อผิดพลาดที่พบบ่อยคือการกดคันโยกไม่สนิทจนเกิดเสียงร้าวหรือเสียงแตก

ผู้เรียนควรฝึกกดคันโยกให้แน่นสนิทและปล่อยอย่างรวดเร็วเมื่อไม่ต้องการใช้งาน

สรุปท้ายบท

คันโยกเสียง F เป็นอุปกรณ์สำคัญที่ขยายขีดความสามารถของทรมอนบนเทเนอร์อย่างมาก ทั้งในด้านช่วงเสียงและความสะดวกในการเคลื่อนไหวนิ้วสไลด์

ผู้เรียนควรฝึกฝนตำแหน่งในระบบ F ให้แม่นยำเทียบเท่าระบบปกติ เพื่อสามารถเลือกใช้งานได้อย่างเหมาะสมตามบริบทของบทเพลง

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ทดสอบความแม่นยำของตำแหน่งสไลด์ในระบบ F ทั้ง 6 ตำแหน่งโดยไม่มองสไลด์
2. ฝึกวลีสตินดรีที่ผู้สอนกำหนดโดยใช้คันโยกเสียง F แทนตำแหน่งไกลในระบบปกติ
3. อธิบายสถานการณ์ทางดนตรีที่ควรเลือกใช้คันโยกเสียง F แทนระบบปกติ พร้อมยกตัวอย่างประกอบ

บทที่ 5 บันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ครบทุกทฤษฎีแจเสียง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายโครงสร้างบันไดเสียงไมเนอร์ทั้ง 3 รูปแบบ
- ปฏิบัติบันไดเสียงเมเจอร์ครบ 12 ทฤษฎีแจเสียงในช่วงเสียงที่กว้างขึ้น
- ปฏิบัติบันไดเสียงไมเนอร์ในทฤษฎีแจเสียงที่กำหนด
- ประยุกต์ใช้หลักการวงจรคู่สี่/คู่ห้าในการวางแผนฝึกซ้อม

5.1 โครงสร้างบันไดเสียงไมเนอร์ 3 รูปแบบ

บันไดเสียงไมเนอร์มีสามรูปแบบหลัก ได้แก่ ไมเนอร์ธรรมชาติ (natural minor) ซึ่งมีโครงสร้างช่วงเสียงต่างจากเมเจอร์ ไมเนอร์ฮาร์โมนิก (harmonic minor) ซึ่งยกระดับเสียงลำดับที่ 7 ขึ้นครึ่งเสียงเพื่อสร้างแรงดึงดูดสู่โทนิค และไมเนอร์เมโลดิก (melodic minor) ซึ่งยกระดับเสียงลำดับที่ 6 และ 7 ขึ้นครึ่งเสียงในทิศทางขาขึ้น แต่กลับมาเป็นรูปแบบธรรมชาติในทิศทางขาลง ผู้เรียนควรทำความเข้าใจโครงสร้างทั้งสามรูปแบบนี้อย่างถ่องแท้ก่อนฝึกปฏิบัติ

5.2 การฝึกบันไดเสียงเมเจอร์ครบ 12 ทฤษฎีแจเสียง

ในระดับชั้นปีที่ 2 ผู้เรียนควรสามารถฝึกบันไดเสียงเมเจอร์ได้ครบทั้ง 12 ทฤษฎีแจเสียงในช่วง 1.5-2 อ็อกเทฟ โดยไม่จำกัดเฉพาะทฤษฎีแจเสียงที่สะดวกอีกต่อไป การฝึกบันไดเสียงในทฤษฎีแจเสียงที่หลากหลายจะช่วยพัฒนาความคุ้นเคยกับตำแหน่งสไลด์ในทุกช่วงเสียง และเตรียมความพร้อมสำหรับการเล่นบทเพลงที่มีทฤษฎีแจเสียงหลากหลายในวรรณกรรมดนตรี

5.3 วงจรคู่สี่และคู่ห้าในการวางแผนฝึกซ้อม

การฝึกบันไดเสียงตามลำดับวงจรคู่สี่ (circle of fourths) หรือคู่ห้า (circle of fifths) เป็นวิธีที่เป็นระบบและช่วยให้ผู้เรียนคุ้นเคยกับความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีแจเสียงต่าง ๆ อีกทั้งยังสอดคล้องกับลำดับทฤษฎีแจเสียงที่พบได้บ่อยในวรรณกรรมดนตรีคลาสสิกและดนตรีแจ๊ส ผู้เรียนควรฝึกไล่บันไดเสียงตามลำดับวงจรนี้อย่างสม่ำเสมอแทนการฝึกแบบสุ่ม

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

- ฝึกบันไดเสียงเมเจอร์ตามลำดับวงจรคู่สี่ เริ่มจาก B-flat Major ไล่ไปจนครบ 12 ทฤษฎีแจเสียง สัปดาห์ละ 2-3 ทฤษฎีแจเสียงใหม่
- ฝึกบันไดเสียงไมเนอร์ทั้ง 3 รูปแบบในทฤษฎีแจเสียงที่สัมพันธ์กับเมเจอร์ที่กำลังฝึกอยู่ (relative minor)
- ฝึกบันไดเสียงในรูปแบบเชื่อมโน้ตควบคู่กับรูปแบบเป่าลิ้น เพื่อพัฒนาทั้งความคล่องแคล่วของสไลด์และความชัดเจนของการเป่าลิ้น

สรุปท้ายบท

ความสามารถในการเล่นบันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ได้ครบทุกกุญแจเสียงอย่างคล่องแคล่ว

เป็นรากฐานสำคัญที่จะสนับสนุนการอ่านโน้ตฉับพลันและการเล่นบทเพลงที่มีความซับซ้อนทางฮาร์โมนีมากขึ้นในระดับชั้นปีที่สูงขึ้นต่อไป

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ปฏิบัติบันไดเสียงเมเจอร์ 4 กุญแจเสียงที่ผู้สอนสุ่มเลือกหน้าชั้นเรียน
2. ปฏิบัติบันไดเสียงไมเนอร์ฮาร์โมนิกในกุญแจเสียงที่กำหนด พร้อมอธิบายโครงสร้างช่วงเสียง
3. จัดทำตารางฝึกซ้อมบันไดเสียงตามวงจรคูสี่สำหรับ 8 สัปดาห์ถัดไป

บทที่ 6 อาร์เพจจิโอและคอร์ดหัก (Arpeggios)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายโครงสร้างอาร์เพจจิโอเมเจอร์ ไมเนอร์ และเซเวนต์คอร์ด
- ปฏิบัติอาร์เพจจิโอครอบคลุมช่วงเสียงที่กว้างขึ้น
- วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาร์เพจจิโอกับทำนองในบทเพลงจริง

6.1 โครงสร้างอาร์เพจจิโอเมเจอร์ ไมเนอร์ และเซเวนต์คอร์ด

อาร์เพจจิโอ (arpeggio) คือการเล่นตัวโน้ตในคอร์ดทีละตัวตามลำดับแทนที่จะเล่นพร้อมกัน อาร์เพจจิโอเมเจอร์ประกอบด้วยโน้ตลำดับที่ 1-3-5 อาร์เพจจิโอไมเนอร์ประกอบด้วยโน้ตลำดับที่ 1-แฟลต3-5 ส่วนเซเวนต์คอร์ดชนิดต่าง ๆ (dominant seventh, major seventh, minor seventh) เพิ่มโน้ตลำดับที่ 7 เข้าไปในโครงสร้าง อาร์เพจจิโอเป็นองค์ประกอบที่พบได้บ่อยมากในทำนองดนตรี โดยเฉพาะในสไตล์บาโรกและคลาสสิก

6.2 การฝึกอาร์เพจจิโอครอบคลุมช่วงเสียงกว้างขึ้น

ในระดับชั้นปีที่ 2 ผู้เรียนควรฝึกอาร์เพจจิโอในช่วงเสียงที่กว้างกว่า 1 อ็อกเทฟ ครอบคลุมทั้งอาร์เพจจิโอเมเจอร์ ไมเนอร์ และโดมิแนนต์เซเวนต์ในกุญแจเสียงหลักที่กำลังฝึกอยู่ การฝึกอาร์เพจจิโอที่มีช่วงกว้างขึ้นจะช่วยพัฒนาความแม่นยำในการกระโดดข้ามเสียง (interval leaps) ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับบทเพลงระดับกลางถึงระดับสูง

6.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอาร์เพจจิโอกับทำนองในบทเพลงจริง

ผู้เรียนควรฝึกสังเกตและวิเคราะห์บทเพลงที่กำลังฝึกซ้อมอยู่ว่ามีส่วนใดที่เป็นโครงสร้างอาร์เพจจิโอแฝงอยู่ในทำนอง การรับรู้โครงสร้างฮาร์โมนีเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจทำนองในเชิงลึกมากกว่าการอ่านโน้ตทีละตัว และช่วยให้การท่องจำบทเพลงและการอ่านโน้ตฉบับหลังมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

- ฝึกอาร์เพจจิโอเมเจอร์และไมเนอร์ในกุญแจเสียงที่กำลังฝึกบนไดเสียงอยู่ ครอบคลุมช่วง 1.5 อ็อกเทฟ
- ฝึกอาร์เพจจิโอโดมิแนนต์เซเวนต์คอร์ดพร้อมเครื่องจูนเนอร์ตรวจสอบความแม่นยำของแต่ละตัวโน้ต
- วิเคราะห์บทเพลงที่กำลังฝึกซ้อมอยู่ และวงกลมส่วนที่เป็นโครงสร้างอาร์เพจจิโอในโน้ตเพลง

สรุปท้ายบท

อาร์เพจจิโอเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่เชื่อมโยงทฤษฎีฮาร์โมนีเข้ากับทักษะการปฏิบัติ

ผู้เรียนที่มีความคล่องแคล่วในการเล่นอาร์เพจจิโอจะสามารถรับมือกับทำนองที่มีการกระโดดข้ามเสียงในบทเพลงระดับกลางถึงระดับสูงได้อย่างมั่นใจมากขึ้น

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ปฏิบัติอาร์เพจจิโอเมเจอร์ในท่วงเสียงที่ผู้สอนกำหนดหน้าชั้นเรียน
2. ฝึกอาร์เพจจิโอไมเนอร์และโดมิแนนต์เซเวนทีนในท่วงเสียงเดียวกัน เปรียบเทียบความแตกต่างของโครงสร้าง
3. นำเสนอผลการวิเคราะห์โครงสร้างอาร์เพจจิโอในบทเพลงที่ฝึกซ้อมอยู่ต่อผู้สอน

บทที่ 7 การอ่านโน้ตกุญแจเทเนอร์เบื่องต้น (Tenor Clef)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายความสำคัญของกุญแจเทเนอร์สำหรับนักทอมโบน
- เปรียบเทียบหลักการอ่านกุญแจเทเนอร์กับกุญแจฟาที่คุ้นเคย
- ปฏิบัติอ่านและเป่าโน้ตที่บันทึกด้วยกุญแจเทเนอร์เบื้องต้นได้

7.1 ความสำคัญของกุญแจเทเนอร์สำหรับทอมโบน

กุญแจเทเนอร์ (tenor clef) เป็นกุญแจที่ใช้บันทึกโน้ตในช่วงเสียงสูงของทอมโบน เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้เส้นน้อย (ledger lines)

จำนวนมากเหนือกุญแจฟา วรรณกรรมดนตรีเดี่ยวสำหรับทอมโบน ผลงานของคีตกวีอย่างเช่น

ผลงานยุคโรแมนติกและวรรณกรรมออร์เคสตรา มักใช้กุญแจเทเนอร์เมื่อทำนองอยู่ในช่วงเสียงสูง

ดังนั้นนักทอมโบนระดับกลางขึ้นไปจึงจำเป็นต้องมีทักษะการอ่านกุญแจเทเนอร์ควบคู่กับกุญแจฟา

7.2 หลักการอ่านกุญแจเทเนอร์เปรียบเทียบกับกุญแจฟา

ในกุญแจเทเนอร์ เส้นที่ 4 ของบรรทัด 5 เส้น (นับจากล่างขึ้นบน) แทนตำแหน่งเสียง C กลาง (middle C)

ซึ่งแตกต่างจากกุญแจฟาที่ตำแหน่งเสียง C กลางอยู่เหนือเส้นที่ 4 ขึ้นไปหนึ่งเส้นน้อย

ผู้เรียนที่คุ้นเคยกับกุญแจฟาอยู่แล้วสามารถใช้วิธีการเทียบเคียง (relative reading)

โดยจดจำว่าตำแหน่งโน้ตในกุญแจเทเนอร์จะสูงกว่าตำแหน่งเดียวกันในกุญแจฟาเป็นระยะคู่สาม

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

- ฝึกอ่านออกเสียงชื่อโน้ตในกุญแจเทเนอร์จากแบบฝึกหัดง่าย ๆ โดยยังไม่ต้องเป่า เพื่อสร้างความคุ้นเคย
- ฝึกเป่าโน้ตในกุญแจเทเนอร์ที่ละวลีสั้น ๆ เปรียบเทียบกับโน้ตเดียวกันที่เขียนในกุญแจฟา
- ฝึกอ่านและเป่าบทฝึกสั้นที่มีการสลับระหว่างกุญแจฟาและกุญแจเทเนอร์ตามธรรมเนียมของวรรณกรรมทอมโบน

สรุปท้ายบท

การอ่านกุญแจเทเนอร์เป็นทักษะที่นักทอมโบนระดับกลางขึ้นไปจำเป็นต้องมี

เนื่องจากวรรณกรรมดนตรีเดี่ยวและวงออร์เคสตราจำนวนมากใช้กุญแจนี้ในการทำนองช่วงเสียงสูง

ผู้เรียนควรฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่วเทียบเท่ากุญแจฟา

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ทำแบบทดสอบอ่านชื่อโน้ต 15 ชื่อในกุญแจเทเนอร์
2. ฝึกเป่าแบบฝึกหัดสั้นในกุญแจเทเนอร์ที่ผู้สอนกำหนด และบันทึกความคืบหน้ารายสัปดาห์
3. ค้นหาตัวอย่างวรรณกรรมทรมอบนที่ใช้กุญแจเทเนอร์ และนำมาแบ่งปันในชั้นเรียน

บทที่ 8 เทคนิคการเป่าลิ้นชั้นสูง (Multiple Tonguing เบื้องต้น)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายข้อจำกัดของ Single Tonguing ในบทเพลงความเร็วสูง
- อธิบายหลักการของ Double Tonguing เบื้องต้นสำหรับทอมโบน
- ปฏิบัติแบบฝึกหัดพัฒนาความเร็วและความชัดเจนของการเป่าลิ้นหลายพยางค์

8.1 ข้อจำกัดของ Single Tonguing ในบทเพลงความเร็วสูง

การเป่าลิ้นเดี่ยว (single tonguing) ที่ผู้เรียนฝึกฝนมาตั้งแต่ระดับเริ่มต้น มีข้อจำกัดด้านความเร็วสูงสุดที่กล้ามเนื้อลิ้นสามารถเคลื่อนไหวซ้ำ ๆ ได้อย่างชัดเจน เมื่อบทเพลงต้องการความเร็วของโน้ตซ้ำที่เกินขีดความสามารถของ single tonguing นักดนตรีเครื่องเป่าลมทองเหลืองจึงพัฒนาเทคนิค multiple tonguing ขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหานี้ แม้ว่า multiple tonguing บนทอมโบนจะมีความท้าทายมากกว่าเครื่องระบบลิ้นสูงเนื่องจากต้องประสานกับการเคลื่อนไหวของสไลด์ด้วย

8.2 หลักการ Double Tonguing เบื้องต้น

Double tonguing อาศัยการสลับตำแหน่งลิ้นระหว่างพยัญชนะ "ท" (tu) ซึ่งใช้ปลายลิ้นแตะฟันบนตามปกติ กับพยัญชนะ "คู" (ku) ซึ่งใช้ฐานลิ้นแตะเพดานปากส่วนหลัง การสลับสองตำแหน่งนี้ทำให้สามารถเป่าลิ้นได้เร็วกว่าการใช้ single tonguing เพียงอย่างเดียว เนื่องจากกล้ามเนื้อลิ้นแต่ละส่วนได้พักสลับกัน ผู้เรียนควรเริ่มฝึกโดยพูดคำว่า "ท-คู-ท-คู" โดยไม่ใช่เครื่องดนตรีก่อน เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับจังหวะการสลับตำแหน่งลิ้น

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

- ฝึกพูดคำว่า "ท-คู" สลับกันในจังหวะสม่ำเสมอโดยไม่ใช้เครื่องดนตรี เพิ่มความเร็วทีละน้อย
- ฝึกเป่าเสียงเดียวด้วย double tonguing บนเครื่องดนตรี เริ่มจากความเร็วช้าและเน้นความสม่ำเสมอของทั้งสองพยางค์
- ฝึกเปรียบเทียบความชัดเจนของพยางค์ "ท" และ "คู" โดยบันทึกเสียงและฟังว่าพยางค์ "คู" มีความชัดเจนเทียบเท่าพยางค์ "ท" หรือไม่
- ฝึกวลีดนตรีสั้น ๆ ที่มีโน้ตซ้ำความเร็วสูงโดยประยุกต์ใช้ double tonguing ร่วมกับตำแหน่งสไลด์ที่เหมาะสม

สรุปท้ายบท

Double tonguing เป็นทักษะขั้นสูงที่ต้องอาศัยการฝึกฝนอย่างอดทนและสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการพัฒนาความชัดเจนของพยางค์ "คู" ให้เทียบเท่าพยางค์ "ท" ผู้เรียนควรฝึกฝนอย่างค่อยเป็นค่อยไปควบคู่กับการฝึกความแม่นยำของตำแหน่งสไลด์ เนื่องจากทอมโบนต้องประสานทั้งสองทักษะนี้พร้อมกัน

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ปฏิบัติ double tonguing บนเสียงเดียวที่ความเร็วต่าง ๆ ตามที่ผู้สอนกำหนดหน้าชั้นเรียน
2. บันทึกเสียงการฝึก double tonguing ของตนเองตลอด 2 สัปดาห์ และวิเคราะห์พัฒนาการความชัดเจนของพยางค์ "คู"
3. ฝึกวลิตนตรีที่กำหนดโดยใช้ double tonguing ร่วมกับการเปลี่ยนตำแหน่งสไลด์อย่างแม่นยำ

บทที่ 9 การพัฒนาช่วงเสียงและความทนทาน (Range และ Endurance)

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. อธิบายหลักการพัฒนาความทนทานของกล้ามเนื้อ embouchure อย่างเป็นระบบ
2. ปฏิบัติแบบฝึกหัดขยายช่วงเสียงสูงขึ้นไปที่เหมาะสมกับระดับชั้นปีที่ 2
3. จัดตารางฝึกซ้อมที่ป้องกันความล้าของกล้ามเนื้อในระยะยาว

9.1 หลักการพัฒนาความทนทานอย่างเป็นระบบ

ความทนทาน (endurance) หมายถึงความสามารถในการรักษาคุณภาพเสียงและความแม่นยำตลอดระยะเวลาการเล่นที่ยาวนานขึ้น

โดยไม่เกิดความล้าของกล้ามเนื้อ embouchure ก่อนเวลาอันควร

การพัฒนาความทนทานต้องอาศัยหลักการเดียวกับการฝึกกล้ามเนื้อในกีฬา

คือการเพิ่มปริมาณและความเข้มข้นของการฝึกซ้อมอย่างค่อยเป็นค่อยไป (progressive overload) ควบคู่กับการพักผ่อนที่เพียงพอ

9.2 แบบฝึกหัดขยายช่วงเสียงสูงขึ้นไปสำหรับระดับชั้นปีที่ 2

ในระดับนี้ ผู้เรียนควรตั้งเป้าหมายขยายช่วงเสียงสูงขึ้นไปจากที่เคยฝึกในทักษะดนตรี 1 อย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยใช้แบบฝึกหัด lip slur

ที่มีช่วงกว้างขึ้นและครอบคลุมตำแหน่งสไลด์สูงกว่าเดิม การฝึกควรเน้นคุณภาพเสียงที่ยังคงกังวานในช่วงเสียงใหม่

มิใช่เพียงแต่สามารถเป่าเสียงสูงได้เท่านั้น

9.3 การจัดตารางฝึกซ้อมเพื่อป้องกันความล้าของกล้ามเนื้อ

ผู้เรียนควรจัดสรรเวลาฝึกซ้อมเป็นช่วงสั้น ๆ หลายช่วงต่อวันแทนการฝึกต่อเนื่องเป็นเวลานานในครั้งเดียว เช่น ฝึก 30 นาที พัก 10 นาที

แล้วฝึกต่ออีก 30 นาที วิธีนี้ช่วยให้กล้ามเนื้อ embouchure ได้พักฟื้นระหว่างช่วงการฝึก

และลดความเสี่ยงของการบาดเจ็บจากการใช้งานกล้ามเนื้อมากเกินไปในครั้งเดียว

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

1. ฝึก lip slur ขยายช่วงสูงขึ้นไปทีละครึ่งเสียงจากช่วงเสียงที่เคยฝึกในทักษะดนตรี 1
2. ฝึก Long Tone ในช่วงเสียงใหม่ที่กำลังพัฒนา เน้นคุณภาพเสียงที่ยังคงกังวานเต็มอัม
3. จัดตารางฝึกซ้อมแบบช่วงสั้นสลับพัก และบันทึกความรู้สึกของกล้ามเนื้อ embouchure หลังการฝึกแต่ละช่วง

สรุปท้ายบท

การพัฒนาช่วงเสียงและความทนทานเป็นกระบวนการระยะยาวที่ต้องอาศัยความสม่ำเสมอและการจัดการฝึกซ้อมอย่างชาญฉลาด

ผู้เรียนที่ฝึกฝนอย่างเป็นระบบจะสามารถพัฒนาความสามารถได้อย่างมั่นคงโดยไม่เสี่ยงต่อการบาดเจ็บ

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. บันทึกช่วงเสียงสูงสุดที่สามารถเป่าได้อย่างมีคุณภาพในปัจจุบัน เปรียบเทียบกับที่บันทึกไว้ในทักษะดนตรี 1
2. ปฏิบัติตามตารางฝึกซ้อมแบบช่วงสั้นสลับพักเป็นเวลา 2 สัปดาห์ และรายงานผลต่อผู้สอน
3. อภิปรายร่วมกับเพื่อนร่วมชั้นเกี่ยวกับวิธีการจัดการความล้าของกล้ามเนื้อที่แต่ละคนใช้ได้ผล

บทที่ 10 การใช้ Vibrato และการตีความทางดนตรี

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายประเภทของ Vibrato ที่ใช้บนทอมโบน
- ปฏิบัติ Slide Vibrato ได้อย่างเป็นธรรมชาติ
- ประยุกต์ใช้ Vibrato อย่างเหมาะสมตามสไตล์ดนตรี
- อธิบายหลักการตีความทางดนตรีเบื้องต้น (Phrasing และ Rubato)

10.1 ประเภทของ Vibrato บนทอมโบน

Vibrato บนทอมโบนมีสองประเภทหลัก ได้แก่ Slide Vibrato

ซึ่งเกิดจากการเคลื่อนไหวสไลด์เล็กน้อยไปมาอย่างสม่ำเสมอรอบตำแหน่งเป้าหมาย และ Jaw Vibrato (หรือ Lip Vibrato)

ซึ่งเกิดจากการขยับขากรรไกรหรือริมฝีปากเล็กน้อยเพื่อสร้างการแกว่งของระดับเสียง Slide Vibrato

เป็นเทคนิคที่นิยมใช้มากที่สุดในวงการทอมโบนเนื่องจากให้เสียงที่เป็นธรรมชาติและควบคุมได้ง่ายกว่า

10.2 หลักการฝึก Slide Vibrato

การฝึก Slide Vibrato เริ่มจากการเป่า Long Tone แล้วค่อย ๆ เคลื่อนสไลด์ไปมาเป็นระยะสั้น ๆ รอบตำแหน่งเป้าหมายอย่างสม่ำเสมอ

ในช่วงแรกควรฝึกช้า ๆ และควบคุมได้ก่อน แล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มความเร็วของการแกว่งจนเกิดเป็น vibrato ที่ฟังดูเป็นธรรมชาติ

ความกว้างและความเร็วของ vibrato ควรปรับเปลี่ยนได้ตามความต้องการทางดนตรี มีใช้คงที่ตายตัว

10.3 การใช้ Vibrato อย่างเหมาะสมตามสไตล์ดนตรี

การใช้ vibrato ควรพิจารณาจากสไตล์และบริบทของบทเพลง ดนตรีสไลด์บาโรกและคลาสสิกยุคต้นมักใช้ vibrato

อย่างประหยัดหรือไม่ใช้เลย ในขณะที่ดนตรีโรแมนติกและดนตรีสมัยนิยม เช่น แจ๊สและเพลงประกอบภาพยนตร์ มักใช้ vibrato

ที่กว้างและแสดงออกทางอารมณ์มากกว่า ผู้เรียนควรศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์และสไตล์ของบทเพลงก่อนตัดสินใจว่าควรใช้ vibrato มากน้อยเพียงใด

10.4 หลักการตีความทางดนตรีเบื้องต้น

การตีความทางดนตรี (musical interpretation) เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเรื่องวลีดนตรี (phrasing) จุดไคลแมกซ์ของท่านอง และการใช้

rubato (การยืดหรือหดจังหวะเล็กน้อยเพื่อการแสดงออกทางอารมณ์) ผู้เรียนควรฝึกวิเคราะห์ทิศทางของท่านองว่าจุดใดควรเน้น

จุดใดควรผ่อน และฝึกร้องท่านองด้วยเสียงตนเองก่อนนำไปเป่า เพื่อพัฒนาความเข้าใจในเชิงดนตรีที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

- ฝึก Slide Vibrato บน Long Tone โดยเริ่มจากความเร็วช้าและควบคุมได้ ก่อนเพิ่มความเร็วทีละน้อย

2. ฝึกเปรียบเทียบการเป่าลิ้นเดียวกันโดยใช้ vibrato ที่ความกว้างและความเร็วต่างกัน แล้ววิเคราะห์ความเหมาะสมกับบริบทดนตรี
3. ฝึกร้องทำนองบทเพลงที่กำลังฝึกซ้อมด้วยเสียงตนเองก่อนนำไปเป่า เพื่อพัฒนาความเข้าใจด้าน phrasing

สรุปท้ายบท

Vibrato และการตีความทางดนตรีเป็นองค์ประกอบที่ยกระดับการเล่นดนตรีจากความถูกต้องทางเทคนิคไปสู่การสื่อสารทางอารมณ์และความไพเราะ ผู้เรียนควรฝึกฝนอย่างมีสติและปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละบทเพลง

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ปฏิบัติ Slide Vibrato บน Long Tone หน้าชั้นเรียน พร้อมรับข้อเสนอแนะจากผู้สอน
2. ฟังตัวอย่างเสียงนักทรมโบนมืออาชีพ 2 ท่านที่เล่นสไลด์ดนตรีต่างกัน วิเคราะห์การใช้ vibrato ที่แตกต่างกัน
3. นำเสนอวลีดนตรีจากบทเพลงที่ฝึกซ้อมอยู่ พร้อมอธิบายการตัดสินใจด้าน phrasing และการใช้ vibrato ของตนเอง

บทที่ 11 Bordogni/Rochut Vocalises และการฝึก Musicality

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

- อธิบายความสำคัญของ Vocalise ในการฝึกดนตรี
- ปฏิบัติแบบฝึกหัด Rochut/Bordogni เพื่อพัฒนาความไพเราะของทำนอง
- ประยุกต์ใช้เทคนิคการร้องทำนองเพื่อพัฒนาการตีความ

11.1 ความสำคัญของ Vocalise ในการฝึกดนตรี

Vocalise คือบทฝึกที่ดัดแปลงมาจากบทฝึกร้องเพลง (vocal exercises) ซึ่งไม่เน้นความยากทางเทคนิค

แต่เน้นความไพเราะและความต่อเนื่องของทำนอง ตำราที่มีชื่อเสียงและใช้กันอย่างแพร่หลายในวงการทอมโบนคือ Melodious Etudes for Trombone ซึ่งเรียบเรียงโดย Joannes Rochut จากบทฝึกร้องต้นฉบับของ Marco Bordogni นักร้องและครูสอนร้องเพลงชาวอิตาลี บทฝึกเหล่านี้ช่วยพัฒนาความสามารถในการเล่นเลกาโต การควบคุมลมหายใจในวลียาว และความรู้สึกทางดนตรีของผู้เล่น

11.2 การฝึก Rochut/Bordogni เพื่อพัฒนาความไพเราะของทำนอง

การฝึก vocalise เหล่านี้ควรเน้นที่คุณภาพเสียง ความต่อเนื่องของเลกาโต และการหายใจในตำแหน่งที่เหมาะสมตามวลีดนตรี

มิใช่เพียงการเป่าโน้ตให้ถูกต้องเท่านั้น ผู้เรียนควรฝึกฝนโดยจินตนาการว่าตนเองกำลังร้องเพลงด้วยเครื่องดนตรี

ซึ่งจะช่วยพัฒนาความรู้สึกทางดนตรีอย่างเป็นธรรมชาติ

11.3 การฝึกร้องทำนองก่อนเป่าเพื่อพัฒนาการตีความ

เทคนิคที่นักดนตรีมืออาชีพจำนวนมากใช้คือการร้องทำนองบทฝึกหรือบทเพลงด้วยเสียงของตนเองก่อนนำไปเป่าจริง

การร้องช่วยให้ผู้เล่นเข้าใจทิศทางของวลี จุดที่ควรหายใจตามธรรมชาติ

และความรู้สึกทางอารมณ์ของทำนองได้ลึกซึ้งกว่าการอ่านโน้ตเพียงอย่างเดียว หลังจากร้องแล้ว

ผู้เรียนควรพยายามถ่ายทอดความรู้สึกเดียวกันนั้นลงบนเครื่องดนตรี

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

- ฝึก vocalise บทที่ 1 จากตำรา Rochut โดยเน้นความต่อเนื่องของเลกาโตตลอดทั้งวลี
- ฝึกร้องทำนอง vocalise ด้วยเสียงตนเองก่อน แล้วจึงนำมาเป่าเปรียบเทียบความรู้สึกทั้งสองแบบ
- ฝึกวางแผนตำแหน่งหายใจในวลียาว โดยเลือกจุดที่ไม่ทำลายความต่อเนื่องทางดนตรี

สรุปท้ายบท

การฝึก vocalise เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความไพเราะและความรู้สึกทางดนตรีของนักทรมโบน ซึ่งเป็นทักษะที่แยกออกจากความถูกต้องทางเทคนิคแต่มีความสำคัญไม่แพ้กันในการเป็นนักดนตรีที่สมบูรณ์

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ปฏิบัติ vocalise ที่ผู้สอนกำหนดหน้าชั้นเรียน พร้อมรับข้อเสนอแนะด้าน phrasing และการหายใจ
2. บันทึกเสียงการฝึก vocalise ของตนเองและวิเคราะห์ความต่อเนื่องของเลกาโต
3. เปรียบเทียบการเป่า vocalise ก่อนและหลังการฝึกร้องทำนองด้วยเสียงตนเอง เขียนสรุปสิ่งที่เปลี่ยนแปลง

บทที่ 12 บทเพลงเดี่ยวระดับกลางและการเตรียมการแสดง

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. ระบุหลักเกณฑ์การเลือกบทเพลงเดี่ยวที่เหมาะสมกับระดับชั้นปีที่ 2
2. วิเคราะห์บทเพลงเชิงลึก (โครงสร้าง สไตล์ และบริบทประวัติศาสตร์)
3. ปฏิบัติเทคนิคการเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดงต่อสาธารณะ

12.1 หลักเกณฑ์การเลือกบทเพลงเดี่ยวระดับกลาง

บทเพลงเดี่ยวสำหรับทอมโบนระดับกลางควรมีความซับซ้อนมากกว่าบทฝึกในทักษะดนตรี 1 ทั้งในด้านช่วงเสียง จังหวะ

และการใช้เทคนิคเฉพาะทาง เช่น เลกาโต การใช้คันโยกเสียง F และการอ่านกุญแจเทเนอร์

ผู้สอนควรคัดเลือกบทเพลงจากวรรณกรรมที่เป็นที่ยอมรับสำหรับนักเรียนระดับนี้ เช่น

บทเพลงโซนาตนาหรือคอนแชร์ตโนระดับต้นสำหรับทอมโบน

ซึ่งได้รับการออกแบบมาให้เหมาะสมกับพัฒนาการทางเทคนิคของผู้เรียนในช่วงวัยนี้

12.2 การวิเคราะห์บทเพลงเชิงลึก

นอกเหนือจากการวิเคราะห์โครงสร้างพื้นฐาน (กุญแจเสียง จังหวะ ช่วงเสียง) ที่เคยฝึกมาแล้ว

ผู้เรียนในระดับนี้ควรฝึกวิเคราะห์รูปแบบทางดนตรี (form) เช่น รูปแบบโซนาตาหรือรอนโด สไตล์การประพันธ์ (บาโรก คลาสสิก โรแมนติก หรือร่วมสมัย) และบริบททางประวัติศาสตร์ของคีตกวีและยุคสมัยที่แต่งบทเพลงนั้น

ความเข้าใจเชิงลึกนี้จะช่วยให้การตีความทางดนตรีมีความน่าเชื่อถือและมีมิติมากขึ้น

12.3 เทคนิคการเตรียมความพร้อมสำหรับการแสดงต่อสาธารณะ

การเตรียมตัวสำหรับการแสดงต่อสาธารณะควรเริ่มล่วงหน้าหลายสัปดาห์ก่อนวันแสดงจริง โดยผู้เรียนควรฝึกแสดงให้ผู้อื่นฟังบ่อยครั้ง

(mock performance) เพื่อสร้างความคุ้นเคยกับความรู้สึกตึงเครียดจากการมีผู้ชม ฝึกซ้อมร่วมกับนักเปียโนประกอบ (ถ้ามี)

ล่วงหน้าอย่างน้อย 2-3 ครั้ง และวางแผนการจัดการความประหม่าด้วยเทคนิคการหายใจและการทำสมาธิเบื้องต้นก่อนขึ้นแสดง

สรุปท้ายบท

การเลือกบทเพลงที่เหมาะสมและการวิเคราะห์เชิงลึกเป็นพื้นฐานสำคัญของการตีความทางดนตรีที่มีคุณภาพ

ในขณะที่การเตรียมความพร้อมอย่างเป็นระบบสำหรับการแสดงต่อสาธารณะจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถถ่ายทอดผลการฝึกฝนของตนเองได้อย่างมั่นใจและมีประสิทธิภาพ

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

- วิเคราะห์บทเพลงเดี่ยวที่ผู้สอนกำหนด ครอบคลุมรูปแบบทางดนตรี สไตล์ และบริบทประวัติศาสตร์
- ฝึกแสดงบทเพลงที่ฝึกซ้อมอยู่ให้เพื่อนร่วมชั้นฟังอย่างน้อย 2 ครั้งก่อนการสอบปฏิบัติ
- เขียนบันทึกสะท้อนคิดเกี่ยวกับความรู้สึกและการจัดการความประหม่าหลังการแสดงแต่ละครั้ง

บทที่ 13 การอ่านโน้ตฉับพลันและการซ้อมร่วมกับเครื่องประกอบ

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

1. อธิบายหลักการและกลยุทธ์การอ่านโน้ตฉับพลัน (Sight-Reading)
2. ปฏิบัติการซ้อมร่วมกับเปียโนประกอบอย่างมีประสิทธิภาพ
3. แสดงมารยาทที่เหมาะสมในการแสดงร่วมกับนักดนตรีประกอบ

13.1 หลักการและกลยุทธ์การอ่านโน้ตฉับพลัน

การอ่านโน้ตฉับพลัน (sight-reading) คือความสามารถในการเล่นบทเพลงที่ไม่เคยเห็นมาก่อนได้อย่างถูกต้องในการเล่นครั้งแรก กลยุทธ์สำคัญ ได้แก่ การสำรวจโน้ตเพลงทั้งหมดก่อนเริ่มเล่นเพื่อสังเกตกุญแจเสียง เครื่องหมายกำหนดจังหวะ การเปลี่ยนจังหวะ และช่วงเสียงที่ยากที่สุด การกำหนดความเร็วที่มั่นใจว่าเล่นได้ตลอดทั้งเพลงตั้งแต่ต้น และการรักษาจังหวะให้เดินหน้าต่อเนื่องแม้เกิดข้อผิดพลาดเล็กน้อย แทนที่จะหยุดแก้ไข

13.2 การซ้อมร่วมกับเปียโนประกอบ

การซ้อมร่วมกับนักเปียโนประกอบ (collaborative pianist) แตกต่างจากการฝึกซ้อมเดี่ยว

เนื่องจากผู้เล่นทอมโบนต้องฟังและประสานกับส่วนของเปียโนอย่างต่อเนื่อง ผู้เรียนควรศึกษาโน้ตส่วนของเปียโนคร่าว ๆ

เพื่อทราบจุดสำคัญ เช่น จุดที่เปียโนนำก่อนเข้าเพลง จุดเปลี่ยนจังหวะ และจุดจบวลีดนตรี

การซ้อมร่วมกันควรเริ่มล่วงหน้าหลายครั้งก่อนวันแสดงจริง มิใช่ซ้อมเพียงครั้งเดียวก่อนขึ้นแสดง

13.3 มารยาทการแสดงร่วมกับนักเปียโนประกอบ

มารยาทที่สำคัญในการทำงานร่วมกับนักเปียโนประกอบ ได้แก่ การส่งโน้ตเพลงล่วงหน้าให้เพียงพอต่อการเตรียมตัว

การตรงต่อเวลาในการนัดซ้อม การสื่อสารความต้องการด้านความเร็วและการตีความอย่างชัดเจนแต่สุภาพ

และการแสดงความขอบคุณต่อความร่วมมือของนักเปียโนประกอบทั้งก่อนและหลังการแสดง

แบบฝึกหัดปฏิบัติในชั้นเรียน

1. ฝึกอ่านโน้ตฉับพลันจากบทฝึกที่ไม่เคยเห็นมาก่อน โดยสำรวจโน้ตทั้งหมดก่อนเริ่มเล่น 30 วินาที
2. ฝึกอ่านโน้ตฉับพลันโดยกำหนดกฎว่าต้องเล่นต่อเนื่องแม้เกิดข้อผิดพลาด ห้ามหยุดแก้ไข
3. ฝึกซ้อมร่วมกับเปียโนประกอบ (หรือเพื่อนร่วมชั้นที่เล่นเปียโน) อย่างน้อย 1 ครั้งก่อนการสอบปฏิบัติ

สรุปท้ายบท

การอ่านโน้ตฉบับหลักและการทำงานร่วมกับนักดนตรีประกอบเป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับนักดนตรีมืออาชีพในสถานการณ์จริง ไม่ว่าจะเป็นการสอบ การออกชิ้น หรือการแสดงคอนเสิร์ต ผู้เรียนควรฝึกฝนทักษะทั้งสองนี้อย่างสม่ำเสมอควบคู่ไปกับการฝึกซ้อมเทคนิคเฉพาะทางอื่น ๆ

คำถามและแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ทดสอบอ่านโน้ตฉบับหลักจากบทฝึกที่ผู้สอนเตรียมให้โดยไม่ได้เห็นล่วงหน้า
2. ฝึกซ้อมร่วมกับเปียโนประกอบและบันทึกข้อสังเกตเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างสองเครื่องดนตรี
3. สะท้อนคิดเกี่ยวกับมารยาทและประสบการณ์การทำงานร่วมกับนักดนตรีประกอบของตนเอง

ภาคผนวก การเตรียมความพร้อมสำหรับการสอบปฏิบัติ MUS2309

ก.1 ภาพรวมการสอบปฏิบัติ

การสอบปฏิบัติของรายวิชา MUS2309 ทักษะดนตรี 3 ครอบคลุมเนื้อหาที่ยกระดับจากทักษะดนตรี 1 ได้แก่ บันไดเสียงเมเจอร์และไมเนอร์ครบ 12 กุญแจเสียง อาร์เพจจิโอ เทคนิคเลกาโตและตำแหน่งทางเลือก การใช้คันโยกเสียง F การอ่านกุญแจเทเนอร์ และบทเพลงเดี่ยวระดับกลางที่ผู้สอนกำหนด

ก.2 เกณฑ์การประเมินภาคปฏิบัติโดยสังเขป

การประเมินภาคปฏิบัติในระดับนี้ให้ความสำคัญเพิ่มเติมกับด้านการตีความทางดนตรี (musicality) และความราบรื่นของเทคนิคเฉพาะทาง เช่น เลกาโตและการใช้คันโยกเสียง F นอกเหนือจากองค์ประกอบพื้นฐานด้านคุณภาพเสียง ความแม่นยำของระดับเสียง และความแม่นยำของจังหวะที่เคยประเมินมาแล้วในทักษะดนตรี 1

ก.3 แนวทางการเตรียมตัวก่อนสอบ

ผู้เรียนควรฝึกซ้อมบันไดเสียงและอาร์เพจจิโอในกุญแจเสียงที่จะสอบให้คล่องแคล่วล่วงหน้าอย่างน้อย 2 สัปดาห์ ฝึกแสดงบทเพลงเดี่ยวต่อหน้าผู้อื่นหลายครั้งเพื่อสร้างความมั่นใจ และทบทวนตำแหน่งสไลด์ทั้งในระบบปกติและระบบคันโยกเสียง F ให้แม่นยำ เพื่อลดความกังวลเรื่องเทคนิคและสามารถมุ่งความสนใจไปที่การถ่ายทอดดนตรีได้อย่างเต็มที่ในวันสอบจริง

บรรณานุกรม

Rochut, J. (arr.) (1928). Melodious Etudes for Trombone, Books 1-3 (from the vocalises of Marco Bordogni). New York: Carl Fischer.

Kleinhammer, E., & Yeo, D. (1997). Mastering the Trombone. Hong Kong: Editions BIM.

Fink, R. H. (1970). The Trombonist's Handbook: A Complete Guide to Playing and Teaching the Trombone. Athens, OH: Accura Music.

Gregory, R. (1973). The Trombone: The Instrument and Its Music. New York: Praeger Publishers.

Guarneri, M. (n.d.) et al. Standard repertoire references for intermediate trombone sonatinas and concertinos.

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา. (2568). มคอ.3/OBE.3 รายวิชา MUS2309 ทักษะดนตรี 3.